

KÜLPOLITIKAI FIGYELŐ

A saigoni bábormány hivatalosan bejelentette, hogy a hold-újév alkalmával meghirdetett 36 óras fegyvernyugvást már nemcsak Dél-Vietnam öt északi tartományában, hanem az egész országban felfüggeszti. A DNNF-nek szombaton egyoldalúan megkezdett 7 napos tűzszünetére az amerikaiak és szövetségeseik mind északon, mind délen támadásokkal válaszoltak, így Vietnam egész területén — noha a hold-újév még tart — harcok folynak. A jelentésekből megállapítható, hogy Dél-Vietnamban a kezdeményezés szinte teljes egészében a szabadságharcosok kezén van. Különösen sikeres rajtaütést hajtottak végre a Da Nang-i nagy amerikai támaszpont ellen és magában a városban is utcai harcok folynak. A Khe Sanh-i támaszpont elleni partizán akció pedig olyan aggodalmat keltett Washingtonban, hogy kedden Johnson tanácsadóival tárgyalta a kérdést.

Különös figyelmet érdemel, hogy a dél-vietnami szabadságharcosok akciójára most, a száraz évszak idején kerül sor, amely időszakot az amerikaiak elsősorban tartják alkalmasnak saját támadó hadműveleteikre. Tavalyelőtt és tavaly ebben az időszakban már a negyedik offenzívát intézték a szabadságharcosok állásai ellen, ebben az évben viszont — noha az amerikai csapatok létszáma Dél-Vietnamban az eddigi maximumot érte el — egyetlen támadást sem tudtak kibontakoztatni. Ezzel szemben a szabadságharcosok, akik eddig a száraz évszakban jobbra védelmi harcokra kényszerültek, most egymás után intézik nagyszabású támadásaikat.

A Pueblo ügyében nem ült össze a Biztonsági Tanács, nem hivatalosan azonban egész nap folytak a tanácskozások a világszervezet székhelyén. Sok szó esik arról, meghívják-e a Biztonsági Tanácsba a KNDK képviselőjét. Az Egyesült Államok a KNDK meghívását képtelen feltételekhez köti. Azt követeli, hogy még a tárgyalások előtt adják vissza a Pueblot és személyzetét. Joggal tart attól, hogy a KNDK képviselőjének jelenléte általában felveti a Biztonsági Tanácsban az amerikaiak számára annyira kényes koreai kérdést. Az Egyesült Államok szövetségese, a dél-koreai bábormány máris hevesen tiltakozik a KNDK meghívása ellen. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyébként sem Észak-, sem Dél-Korea nem tagja.

Új állam

London (MTI)

Ma, január 31-én új független állam alakul. A Csendes-óceán nyugati részén, az Egyenlítő mentén fekvő Nauru sziget elnyeri teljes függetlenségét.

Az új szigetszomszéd ENSZ-gyámsági terület a Csendes-óceán nyugati részén, Mikronéziában; a gyámsági hatalmak: Ausztrália, Új Zéland és Nagy-Britannia, de Nauru a két társ-állam beleegyezésével Ausztrália közigazgatása alatt áll. Nauru a világ egyik legjelentősebb foszfáttermelő országa. 1965–66-ban 1,6 millió tonna foszfátot termelt. Az ország foszfáttermelése a British Phosphate Commission irányítása alatt áll; a gyámsági hatalmak megállapodtak: átengedik Naurunak a foszfátkészleteket a függetlenséget követő két éven belül.

Nauru területe 21 négyzetkilométer, népessége 6000 fő, közigazgatási székhelye Meneng.

Állami Vállalatok — Termelőszövetkezetek, figyelem!

Motor-tekeréselő részlegünk

vállalja a változó és egyenlő villanymotorok állandó és állandó részleteinek készítését garanciával. Szegedi Új Élet Termelőszövetkezet, Mihálytelek. Telefon: 14-889. H. K. 30.

A Cs. m. Vegyiparclikk Kisker. Vállalat értesíti kedves vásárlóit,

hogy

műszaki áruházát megnyitotta

(Szeged, Kárász-Kölcsey u. sarok),

ahol

rádió, tv, villamos háztartási készülékek

azok TARTOZÉKAI és VILLAMOSSÁGI SZERELÉSI

cikkek

nagy választéka állnak kedves vásárlóink rendelkezésére.

Szakáruclánk nyitva: 8—18 óráig, szombaton: 8—17 óráig.

KÖZÜLETEKET KISZOLGÁLUNK!

OTP-HITELLEVÉLRE ÁRUSÍTUNK!

x.

A legfrissebb jelentés:

Tűz alatt az elnöki palota

A szabadságharcosok általános offenzívája

Saigon (MTI)

Az amerikai hadvezetést a jelekből ítélve rendkívül megzavarta

a dél-vietnami felszabadító hadsereg általános offenzívája,

amelyet a Reuter tudósítója „a gerillák példátlan erőbematatásának”, az AFP tudósítója pedig „az erő és a szervezetség hatásos demonstrációjának” nevez.

A saigoni amerikai főparancsnokság kedden külön közleményben foglalkozott a hazafiak rajtaütésszerű akcióival. Ebben bejelentik, hogy

riasztották az egész amerikai expedíciós hadtestet,

valamint a szövetséges csapatokat esetleges további támadások elhárítására. A kormánycsapatok szabadságon levő katonáit azonnali hatállyal egységeikhez rendelték.

Kedden a késő esti órákban — helyi idő szerint szerdán kora hajnalban — a dél-vietnami népfelszabadító hadsereg alakulatai

tűz alá vették a dél-vietnami elnöki palotát,

Saigon központjában. Valamennyi nyugati hírügynökség gyors hírből közölte, hogy rakétalövedékek és aknák robbantak az épület közvetlen közelében. Az amerikai nagykövetség és más kormányépületek környékén ugyancsak több lövedék csapódott be. A város központjában mindenütt fegyverropogás hallatszott. A hírügynökségek azt is jelentették, hogy

a saigoni rádió megszakította adását.

Egyelőre még nem ismeretes ennek oka. Amerikai és dél-vietnami repülőgépek jelentek meg a város fölött, világítógyertyákat dobtak le, hogy megvilágítsák a partizánok állásait.

Dubcek hazautazott Moszkvából

Moszkva (TASZSZ)

Alexander Dubcek, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára, aki kétnapos baráti látogatást tett a Szovjetunióban, megbeszéléseket folytatott Leonvid Brezsnyevvel, az SZKP Központi Bizottságának első titkárával és Nyikolaj Podgornijjal, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagjával, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnökével.

A megbeszélések során megvitatották a sokoldalú szovjet-csehszlovák együttműködés további fejlesztésének és elmélyítésének kérdéseit, eszmecsere folytatta a nemzetközi helyzet, valamint a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmak időszerű kérdéseiről.

A megbeszéléseket a szíves barátság, az őszinte és baráti kölcsönös megértés légköre jellemezte, ami megfelel az SZKP és a CSKP közötti testvéri kapcsolatok jellegének. A megvitatásra került kérdésekben újra megnyilvánult a nézetek teljes egyöntetűsége.

Alexander Dubcek kedden repülőgépen hazautazott Prágába.

Ötven éve győzött a forradalom Odesszában

Pétervár után nem azonnal győzött a Nagy Októberi Szocialista Forradalom a hatalmas kiterjedésű cári birodalomban. Odesszában — Szeged testvér városában — több mint két hónapnak kellett elteltie, mire a bolsevikok a szovjetek élén hatalomra jutottak.

A Voroncov-palotában

A februári forradalom

után Odesszában is újjászültek a munkásküldöttek szovjetjei. Első gyűlésük 1917. március 3-án zajlott le. A munkásküldöttek tancsai nyomán hamarosan megalakultak a katonai és matrózküldöttek, valamint a parasztküldöttek szovjetjei is. A híres műemléképületben, a Voroncov-palotában üléseztek, ahol most az utörök háza van. Kezdetben a mensevikek és az eszerek volt a vezető szerep.

A bolsevik párt régi vezetőinek jó része még száműzetésben, börtönben vagy emigrációban volt: Odesszában ez idő tájt mindössze ötven bolsevik működött. Nem volt még önálló párt-szervezetük sem, a mensevikekkel együtt az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárthoz tartoztak.

De ez a kis létszámú bolsevik csoport Lenin útmutatását követve hamarosan eredményeket ért el. Áprilisban megszervezték a Vörös Gárdát, júniusban pedig megalakították önálló bolsevik szervezetüket. A Rosa Luxemburg utca 39. számú kis kétemeletes házban látható az emléktábla: itt székelt 1917-ben a bolsevik párt városi bizottsága.

Az odesszai bolsevikok — Lenin Áprilisi tézisei alapján — szíves harcot kezdtek a szovjetekben a többség megszerzéséért. Októberre a cél elérték: a szovjetek bolsevizálódtak. Ekkorra a bolsevikok száma a városban 3400-ra nőtt.

A pétervári forradalom hírére lelkesedéssel fogadták Odessza dolgozói. Az odesszai bolsevik párt vezetői — elsősorban Pjotr Sztarosztin és Pável Mizikevics — fölkészítették az odesszai munkásokat, a hadsereget és a flottát a fegyveres felkelésre. A Rumcserod (a román front, a fekete-tengeri flotta és a katonai körzet tanácsainak központi végrehajtó bizottsága) II. kongresszusán decemberben elfogadta azt a bolsevik határozati javaslatot, hogy a városban minden hatalmat adjanak át a szovjeteknek. Január 27-én a városi дума (a mai városi tanács) székházában a szovjetek együttes ülésén kikiáltották Odesszában is a szovjet hatalmat. Amde nem ment békésen, mert az ellenforradalmi fegyveresek, a junké-

rek és a hajdamakok ellenálltak.

Kitört a fegyveres harc,

amely Odessza történetében „januári fölkelés” néven került be. Az 1918. január 28-ára virradó éjjel a Vörös Gárda az Almaz cirkáló, a Szinop és a Rosztiszlav páncéloshajók tengerészeteinek, az Ahtri ezrednek és a fölkelő munkásságnak támogatásával elfoglalta az állami intézményeket, a postát és a távirát. Háromnapos elkeseredett utcai harcok után, amelyek különös hevességgel a főpályaudvar környékén tomboltak, győzött a fölkelés. Ezekben a harcokban a nemzetközi Vörös Gárda soraiban nagyon sok magyar internacionalista is részt vett. Január 31-én, most ötven esztendeje győzött a forradalom Odesszában.

Igaz, ez a győzelem hamarosan átmenetileg elbukott. Már márciusban az ukrán nacionalisták behívták a német megszállókat, s ezek eltipták a szovjet hatalmat. Novemberben angol-francia intervenciók ütköztek ki a németekkel, de ők is üldöztek a forradalmárokat. Az illegálisban húzódtak bolsevikok élén Nyikolaj Lasztockin, a földalatti mozgalom kiemelkedő vezetője irányította az ellenállást. Megszervezték a Külföldi Bizottságot, hogy a külföldi katonák és tengerészek körében fölvilágosító munkát fejtsenek ki.

A híres odesszai katalomban, amelyeknek a második világháborúban is történelmi szerep jutott, készült a Kommunista című illegális lap oroszul és franciául. Röplapokat, földhívásokat adtak ki. Hatásukra a francia hadihajók többségében megalakultak a hajóbi-zottságok, a katonai alakulatokban pedig a katonai bizottságok.

Az intervenció irányítóit ez nem tűrhették: kiadták a parancsot, hogy a lázítókat kerítsék kézre. Árulás révén a francia kémelhárításnak 1919. március 1-én sikerült elfognia a Külföldi Bizottság vezetőit. Jeanne Labourbeot a Puskin utca 24. sz. alatti lakásán tartóztatták le, a többieket — franciákat és ukránokat vegyesen — a Szkéder kávéházban, ahol titkos találkozójuk volt. Március 2-ára virradóra agyonlőtték valamennyiüket. Lasztockint ekkor még nem kerítették kézre, de március 15-én őt is sikerült elfogniuk. Halálra kínozták.

Ujra szovjet!

Ha megölték is őket, úgyüket nem sikerült megsemmisíteniük. A francia hajókon föllángoltak a Külföldi Bizottságtól szervezett fölkélek. Áprilisban az angol-francia csapatok parancsnoksága kénytelen volt elhagyni Odesszát: 1919. április 6-án helyreállították a szovjet hatalmat. Igaz, megintcsak rövid időre, mert augusztusban Gyenyikin fehérgárdista seregei szállták meg a várost. Amde 1920. február 7-én G. I. Kotovszkij lovassapatai, a Vörös Hadsereg 41. és 45. hadosztályának alakulatai szétzúzták a fehérgárdistákat. Odesszában ekkor győzött véglegesen a szovjethatalom. Az Októberi Forradalom terén, ahol ünnepnapokon sokszáz tömeg dalai csengenek és léptei dobbannak, 1960. május 1-e óta hatalmas partikülörökkel körülvett gránit síremlék áll. Itt van közös sírban eltemetve 111 hős, aki életét adta az odesszai szovjethatalom megeremtéséért folyó harcban.

Péter László

Kivégzés a pekingi stadionban

Moszkva (TASZSZ)

Január 28-án Peking legnagobb stadionjában „tárgyalást” folytattak le, amelyet a televízió is közvetített. Az elítélteket azzal vádolták, hogy szembeszegültek a „kulturális forradalommal”. A tizenegy elítélt közül kettőt rögtön az ítélet hirdetés után kivégeztek.

Ugyanezen a napon a Beijing Ribao című fővárosi lapban hír jelent meg arról, hogy a múlt csütörtökön Peking központi pályaudvarán elkeseredett összecsapásra került sor a Mao Ce-tung csoport bívei és vasutas munkások között. A szabályos útközben százan megsebesültek, köztük huszan súlyosan.

Sanghajból, Belső-Mongóliából, Szeccsuan tartományból és az ország más körzeteiből is érkeznek jelentések bírósági tárgyalásokról. Sanghajban az egyik ilyen tárgyaláson 16 vádlottat halálra ítélték.

A hagyományos kínai tavaszi ünnepet ebben az évben január 30-tól február 1-ig tartják. A múlt évben a „kulturális forradalom” ürügyén az ünnepeket munkanapokká nyilvánították. A sajtó azonban óva int attól, hogy az ünnepnapokat vídamságra és szórakozásra, a városok határain kívül terjedő rokonlátogatásra használják fel. Ezzel kapcsolatban a Venhuei Bao közölte egy bankalkalmazott leve-

lét, aki javasolja, hogy a tavaszi ünnepek előtt ne fizessek ki a munkásokat alkalmazottak bérét. A Beijing Ribao szerint le kell mondani a rokonlátogatásokról, mivel ez „nemcsak a vasút feladatait nehezíti meg, hanem negatív hatással lehet a kulturális forradalom menetére is”. Elhelyezett a lap azt a javaslatot, hogy tartásnak közös csoportfoglalkozásokat Mao Ce-tung eszméinek tanulmányozására „és harcoljanak az önzés ellen, bírálják a revizionizmust”. Peking utcáin és terrein már meg is jelentek a hadsereg öntevékeny művészcsoportjai és Mao-idézetek olvasása közben tornagyakorlatokat végeznek.